

КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОГО ФОРТЕПІАНО №2

Педагогічна практика

Освітній ступінь	Магістр	Курс	1
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»	Семестр	1,2
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво» Фортепіано		
Статус	Обов'язкова	ECTS	3
		Годин	90
		Практичні заняття	34
		Самостійна робота	56
Форма контролю	Залік		

Інформація про викладача

ПІБ	Стародуб Ірина Валеріївна, докторка мистецтва, виконувачка обов'язків доцентки кафедри спеціального фортепіано №2 Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського
e-mail	irastar77@yahoo.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – виховати досвідчених педагогів, враховуючи сучасні вимоги до навчального процесу, долучити їх до науково-методичної роботи в галузі музичної педагогіки, забезпечити можливість практичної реалізації знань, отриманих на заняттях з фаху та теоретичних курсах, підготувати до музично-виховної діяльності у різних її сферах: в дитячих музичних школах, школах мистецтв, музичних студіях, закладах фахової передвищої та вищої освіти. Предмету надається першорядне значення, адже більшість випускників фортепіанного факультету активно викладають упродовж професійного життя.

Основні завдання курсу полягають в тому, щоб протягом навчання в НМАУ ім. П.І. Чайковського здобувачі отримали всебічну педагогічну освіту.

Курс педагогічної практики проводиться на засадах отриманих теоретичних знань з дисциплін навчальної програми бакалаврату - “Історія фортепіанного мистецтва”, “Аналіз музичних творів”, “Основи музичної інтерпретації”, “Педагогіка”, “Методика викладання гри на фортепіано” та у тісному зв'язку з дисциплінами навчальної програми магістрів - «Методика викладання фаху у ЗВО», “Сучасні теорії фортепіанного виконавства”, “Українське фортепіанне мистецтво”.

Майбутній «магістр» **повинен знати** надбані за попередні роки навчання всі запропоновані навчальною програмою форми дисципліни, такі як:

- заняття з учнями;
- вивчення педагогічного репертуару;
- практика спостереження;
- заняття з консультантом.

На базі досягнутих навичок здобувач **повинен уміти** застосовувати знання в новій формі роботи, в якій здобувач являється асистентом свого викладача з фаху і займається зі здобувачем молодших курсів НМАУ ім. П.І. Чайковського. Інша форма курсу «педагогічна практика» - написання реферату з обраної теми педагогічного-виконавського напрямку та його захист.

У процесі практики конкретизуються і закріплюються знання, уміння та навички, які отримують здобувачі упродовж курсу. Формування особистості здобувача - майбутнього викладача має відбуватись у таких напрямках:

Загальний напрям:

- опанування здобувачем ґрунтовних теоретичних знань у галузі педагогіки, орієнтування у відомих методиках викладання, розширення ерудиції у педагогічному репертуарі різних ступенів складності;
- формування умінь музично-виконавського аналізу творів широкої панорами стилів і жанрів, включених у навчальний репертуар.

Асистентський напрям - практика в класі педагога з фаху, робота зі здобувачем молодших курсів НМАУ імені П.І. Чайковського:

- визначення музичних здібностей учня, розпізнавання переваг і недоліків його творчого і технічного розвитку з урахуванням вікових та психофізіологічних відмінностей;
- підбір репертуару для учня в залежності від його музичних і технічних даних;
- знайомство з програмними вимогами - навчальними, конкурсними; складання індивідуальних учбових, концертно-виконавських планів учня;
- ведення психолого-педагогічного спостереження, аналіз поведінки учня та засвоєння ним навчального матеріалу, вміння робити з цього необхідні методичні висновки;
- закріплення асистентом завдань педагога з фаху, відпрацьовування різних технічних та творчих складностей із здобувачем молодших курсів;
- підготовка, організація концертних виступів учня, здобувача (академічний, тематичний концерт т.і.);
- виконавський аналіз прослуханого запису, або “живого” концертного виконання зі спільним обговоренням вражень разом з учнем-здобувачем.

Теоретично-методичний напрям практики:

- віднаходження актуальної теми педагогічно-виконавської проблематики. Обговорення предмету, вибір літератури;
- написання реферату з обраної теми педагогічно-виконавського напрямку, що являється допоміжною сходинкою до науково-методичної діяльності;
- підготовка до захисту реферату. Захист.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
- СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

- ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
- ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
- ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
- ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
- ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.
- ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- ПРН 8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

Змістовий модуль 1. Асистентська практика. Робота зі здобувачами молодших курсів в класі викладача з фаху

- Тема 1.** Попереднє теоретичне та практичне ознайомлення з новими творами програми учня-здобувача. Розбір тексту перед уроком з викладачем
- Тема 2.** З'ясування складових якісного прочитання авторського тексту та опанування фактури музичного твору на етапі його розбору. Обговорення вибору редакцій творів
- Тема 3.** Робота над аплікатурою творів, вибір варіантів з метою досягнення артикуляційної та інтонаційної виразності звучання
- Тема 4.** Типовість та особливості форми твору, що вивчається. Окреслення образної сфери
- Тема 5.** Аналіз декількох виконавських інтерпретацій обраних творів в обговореннях між асистентом та учнем-здобувачем.
- Тема 6.** Опанування вправ для подолання складностей фактури. Вирішення педалізацій
- Тема 7.** Спільне відвідування асистентом разом із здобувачем концертів класу викладача з фаху. Аналіз концертних виступів

Тема 8. Ведення щоденника практиканта

Змістовий модуль 2. Написання реферату з обраної теми педагогічно-виконавського напрямку

Тема 1. Обговорення актуальності теми реферату з викладачем-консультантом

Тема 2. Написання тексту реферату на основі отриманих знань поточного та попередніх курсів суміжних дисциплін навчальної програми

Тема 3. Опрацювання тексту реферату з викладачем та отримання рецензії

Тема 4. Підготовка стислої доповіді до захисту реферату.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Практичні заняття зі здобувачем молодших курсів, індивідуальні консультації з педагогом з дисципліни педагогічна практика, самостійна робота, реферат.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Основні та додаткові матеріали до навчальної дисципліни надсилаються персонально електронною поштою, Viber, Messenger, Telegram.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Підсумки проходження педагогічної практики підводяться в кінці 2-го семестру за результатами виконання завдань практики відповідно до тем змістових модулів 1 та 2. Контроль змістових модулів відбувається у сукупності результатів **відкритого уроку (кінець 1 семестру)** та захисту реферату (кінець 2 семестру) на **диференційованому заліку (під час літньої сесії, 2 семестр)** з виставленням оцінки в залежності від повноти і якості виконання завдань.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Асистентська практика – робота зі здобувачами молодших курсів в класі викладача з фаху	20
2.	Написання реферату з обраної теми педагогічно-виконавського напрямку	10
3.	Самостійна робота	30
4.	Диференційований залік	40
	Всього	100

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою

Оцінка 90–100 А («Відмінно») – Асистент якісно, систематично працює з учнем-здобувачем і творчо підходить до педагогічної роботи. Реферат виконано відмінно і він цілковито відповідає програмним вимогам, здобувач комплексно і впевнено використовує набуті знання. Демонструє високий розумовий рівень, розвинене музичне мислення, оперування методичними знаннями.

Оцінка 82–89 В («Добре») – Асистент систематично працює з учнем-здобувачем, але не має достатнього комплексу знань та навичок для більш успішної роботи з учнем. Ставиться до написання реферату згідно вимогам, грамотно аналізує, виявляє труднощі, але не завжди знаходить засоби їхнього подолання.

Оцінка 74–81 С («Добре») – Асистент виконує завдання згідно програмним вимогам, працює з учнем-здобувачем, але його учень не демонструє достатній результат.

Написання реферату відповідає вимогам, але у виконанні є недостатність розкриття думки, обмеженість фахової зацікавленості розуміння теми.

Оцінка 64–73 D («Задовільно») - Асистент виявляє формальний підхід до занять з учнем. Несистематично відвідує заняття, які проводить педагог з фаху. Тема реферату, за рівнем складності, відповідає вимогам, але здобувач демонструє недостатній рівень розкриття і опрацювання.

Оцінка 60–63 E («Задовільно») – Асистент рідко проводить заняття з учнем-здобувачем та заняття, які проводить педагог. Реферат недостатньо опрацьований, під час захисту здобувач не демонструє знання, невпевнено виражає свої думки.

Оцінка 35–59 FX («Незадовільно») – Асистент до практики ставиться байдуже, не виконує програму в повному обсязі. Реферат виконано без належної форми та необхідних знань для її втілення. Має обмежені фахові компетентності, творче, теоретичне і практичне мислення не розвинуто.

Оцінка 1–34 F («Незадовільно») – Асистент неспроможний виконати програму курсу. Форма реферату аварійна, чи відсутня. Ставлення до занять упродовж навчального періоду незадовільне.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь здобувачів у міжнародних та вітчизняних конкурсах в якості педагогів, пасивна та активна участь у науково-практичних конференціях, круглих столах, майстер-класах, відвідування культурно-мистецьких заходів, музичних фестивалів, конкурсів, концертів тощо. здобувач

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Голубовська І. Фортепіанна педагогіка: методи та практика. - Київ: Музична Україна, 2008.
2. Голубовська І. Фортепіанний виконавський стиль: проблеми типології та інтерпретації. - Київ: НМАУ, 2010.
3. Гофман Фортепіанна гра. Відповіді на питання про фортепіанну гру. 1961.
4. Браудо М. Артикуляція (Про вимовлення мелодії) 1961.
5. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах (клавикорд, клавесин, фортепіано) XIV-XVIII ст.: навч. посіб. для студентів муз. вузів. Тернопіль: Астон, 1998.
6. Кашкадамова Н. Історія фортепіанного мистецтва XIX сторіччя. Львів: Астон, 2006.
7. Кашкадамова Н. Фортепіанно-виконавське мистецтво України: історичні нариси. Львів: Кінпатрі ЛТД, 2017.
8. Київська фортепіанна школа. Імена та часи. Колективна монографія [автор проєкту Рощина Т. О.]: НМАУ імені П. І. Чайковського, Київ, 2013.
9. Коваль Л. Фортепіанне мистецтво: історія, теорія практика. - Київ, 2017.
10. Корженевський А. Основи музичного-виконавського ритму. Питання теорії музичного виховання та методики навчання гри на фортепіано. Київ, 2007.
11. Курковський Г. Питання фортепіанного виконавства: зб. статей, Київ, 1983.
12. Мартинсен К. А. Індивідуальна фортепіанна техніка на основі звукотворчої волі, 1966.
13. Мартинсен К. А. Методика індивідуального викладання гри на фортепіано, 1966.
14. Міліч Б. О. Про формування і вдосконалення викладацької майстерності педагогів-піаністів. Київ: Музична Україна 1971.

15. Музично-педагогічні системи та концепції XX століття : підручник [Ніколаї Г. Ю, Черкасов В. Ф. та ін.]; за заг. ред. канд. пед. наук, проф. Тайнелі Е. З. Вид. 2-ге.- Львів : ЛНУ імені Івана Франка - Харків, 2010.
16. Нейгауз Г. Про мистецтво фортепіанної гри, 5 видання 1987 р.
17. Олексюк О. М. Музична педагогіка: навч. посіб. / О. М. Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013.
18. Юник Д. Г. Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування: монографія. Київ: ДАКККиМ, 2009.
19. Barenboim Daniel Music Quickens Time Verso: Reprint edition September 7, 2009.
20. Brée Malwine The Leschetizky Method: A Guide to Fine and Correct Piano Playing (Dover Books On Music: Piano) Dover Publications, May 1, 1997.
21. Cortot Alfred Rational principles of pianoforte technique piano: French edition Salabert, January 1, 2002.
22. Eigeldinger Jean-Jacques Chopin: Pianist and Teacher: As Seen by his Pupils Revised Edition: Cambridge University Press; Revised edition, January 27, 1989.
23. Jan Jiracek von Arnim Franz Liszt Visionär und Virtuose: 1 Edition, 1. Mai 2011.
24. Monsaingeon Bruno Sviatoslav Richter : Notebooks and Conversations, Stewart Spencer (Translator): Gardners Books, February 28, 2005.